

21.02.2020

POL-2020-4926

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 24.01.2020 VN/8505/2019

Poliisihallituksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskeviksi laeksi

1 Taustaa

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Poliisihallituksen lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskeviksi laeiksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelelee hallituksen esitystä, jolla täytäntöönpannaan maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta annetun direktiivin 2003/59/EY ja ajokorteista annetun direktiivin 2006/126/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/645 (*tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivi*) edellyttämät muutokset liikenteen palveluista annettuun lakiin, ajokorttilakiin ja valtioneuvoston asetukseen.

2 Poliisihallituksen lausunto

2.1 Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Poliisihallitus pitää esitysluonnosta poliisin operatiivisen liikennevalvonnan näkökulmasta arvioituna pääosin selkeänä ja valvonnassa kohtuullisen hyvin sovellettavana.

Käytännön liikennevalvontatyössä soveltamisongelmia aiheuttavat usein sellaiset säännökset joissa tulisi valvontatilanteessa saada luotettavasti selvitettyä esimerkiksi todellinen matkan pituus tai tietty prosentuaalisesti määritelty osuus jostakin kokonaisuudesta. Samalla tavoin ongelmia aiheuttavat sellaiset kirjaukset kuten ”satunnaisesti” tai ”tilapäisesti”. Kyseisten asioiden selvittäminen valvontatilanteessa perustuu pääsääntöisesti vain kuljettajan kertomukseen eikä se ole mitenkään muutoin valvojan tien päällä luotettavasti selvitettävissä. Kuljettajan kertomuksen perusteella voidaan harvoin todeta säädöksissä annettujen rajausten ylittyneen. Asian siirtäminen epäselvissä tapauksissa rikosten esitutkintaan ei yleensä sekään johda tavoiteltuun lopputulokseen, eli tapahtumien todellisen kulun selviämiseen.

Poliisihallitus näkee ongelmallisena maataloudenharjoittajaa koskevan poikkeuksen, ja siihen liitetyn kilometri rajauksen. Sata (100) kilometriä kattaa merkittävän kokoisen alueen esimerkiksi ns. ruuhka -Suomesta.

Liikenneturvallisuuden näkökulmasta asiaa arvioitaessa voidaan kysyä, onko esimerkiksi maatalouden harjoittajan kuorma-auton kuljettaminen ilman ammattipätevyyskoulutusta yhtä turvallista kuin ammattikuljettajan, varsinkin kun kyseessä olisivat suhteellisen pitkätkin siirtymät.

Valvonnassa on todettu, että usein ne maatalouden harjoittajat joilla on käytössään kuorma-autoja, ovat yleensä niin sanottuja suurtilallisia ja heillä on käytössään ajoneuvoyhdistelmiä. Määrättyinä painopisteaikoina ajosuoritteet ovat huomattavankin suuria, esimerkkinä sokerijuurikkaiden ajo loka-, marras- ja joulukuussa.

Direktiivin johdanto-osassa on kirjaus siitä, milloin ajoneuvon kuljettamista ei pidettäisi päätoimena ("ajoneuvon kuljettamisen ei yleensä katsota olevan kuljettajan päätoimi silloin, kun siihen käytetään vähemmän kuin 30 prosenttia säännöllisestä kuukausittaisesta työajasta") Prosentuaalinen rajuus voisi olla syytä tuoda esille myös poikkeuksia koskevassa säännöksessä (28 §). Lisäys saattaisi tässä tapauksessa selkeyttää säännöksessä kirjatun määrittelyä siitä mitä päätoimella tarkoitetaan.

2.2 Laki ajokorttilain muuttamisesta

42 §. *Opetusluvan myöntämisen edellytykset ryhmän 1 ajokorttia varten.* Hallituksen esitysluonnoksen mukaan pykälän 3 momentin 3 kohtaa muutettaisiin siten, että opetuslupa vaikuttaisivat vain asiakkaan vahvistetut rekisterimerkinnät rikos- ja sakkorekisteristä, eikä lupaharkinnassa jatkossa hyödynnettäisi poliisiasiaintietojärjestelmää. Poliisihallituksen mukaan ehdotettu muutos heikentäisi merkittävästi liikenneturvallisuutta. Muutos siirtäisi etukäteen tapahtuvaa valvontaa jälkikäteiseksi valvonaksi, johon poliisin nykyiset resurssit eivät riitä. Ehdotettua muutosta ei tule toteuttaa, vaan pykälän nykymuotoilu tulee säilyttää.

Säännöksessä on kyse opetustehtävää hakevan henkilön kokonaisvaltaisesta sopivuusarviosta, johon tulee jatkossakin vaikuttaa poliisin pitämään rekisteriin sisältyvät tiedot. Nämä tiedot ovat osa kokonaiskuvaa, kun arvioidaan, onko henkilö henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan opetustehtävään sopiva. Sopivuusarviolla on erityistä merkitystä, sillä opetusluvan saaja opettaa pääsääntöisesti alaikäiselle henkilölle erityisiä motorisia taitoja sekä taitoja, jotka vaikuttavat kuljettajan ja muiden tienkäyttäjien turvallisuuteen. Tämän johdosta ei voida pitää perusteltuna, että esimerkiksi vireillä olevilla rikosasioilla tai päihtyneenä säilöön ottamisilla ei olisi jatkossa lainkaan vaikutusta opetusluvan myöntämiseen.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan "Opetusluvan haltijan tulee täyttää opetusluvan myöntämisen edellytykset koko luvan voimassaolon ajan. Mikäli syyteharkinnassa oleva teko vaikuttaisi opetusluvan myöntämiseen, tulee poliisin ajokorttilain 45 § perusteella peruuttaa asiakkaan opetuslupa tuomion saamisen jälkeen." Tällainen jälkikäteisvalvonta ei ole käytännössä mahdollista, sillä poliisi ei saa opetuslupa vaikuttavia tuomioita tiedoksi.

Poliisiylitarkastaja

Maria Hoikkala

Poliisitarkastaja

Kari Onninen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 21.02.2020 klo 11:55. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Liitteet

-

Jakelu

Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi

Poliisihallitus, poliisijohtaja Sanna Heikinheimo